

مناقشات حال حاضرده اسلاملرک و ترکلرک تلقی* مسائلده
واصل رشد اولدقلرینه دلالت ایدر .

یکی کوی ۱۴ نیسان ۱۳۲۹

مهرل نوری

علاوه . — رفقامدن بری سلا نیکی فاطمه اجلال
خانمک « فلا کتدن عبرت » عنوانیه یوز صحیفهک بر اثر
یازوب نام عاجزانهه اتحاف ایتدیکنی خبر . ویرمسیله
بالتدارک کتابی اوقودم . اسباب فلا کتمزدن باخدر .
Eilan ایله یازمش کوزل ومطول بر تنقیدنامهدر . محرره سنی
تقدیر و تحیل ایدرم . مطالعاتده ذاتاً پاک مصیدر .
قادینلر مزک ، بو صورته ، حرکات فکریه به کیرملرینی
استقباللر حقنده برفال خیر تلقی و بوندن طولایی بتون
ملتزمی تبریک ایدرم .

ج . ۰ نه

کویلولر مز ایچین

خیرلی ، دوامی ، حقیقی انقلابلر ، آنجاق کویلولرک
روح و وجدانلرنده متحصل یوکسلمه نک نتیجه سی در .
هرملتک قوت زنده سنی بوچالیشقان ، صاف ، تندرست
طبقه تشکیل ایدر .

بو یوک بیز فلا کته دوشدک . اوروپا ولایتلر مز آلدن
کیتدی ؛ بو ولایتلرله برابر مادی و باخصوص معنوی
بیر چوق خزانمزد کیتدی . بونکه برابر هر شیئمز
کیتمش دکدر . چونکه امیدمز باقی در ، اوچ - آلمانیا ،
اللی بلجیقا بو یوکلمکنده اولان و ثروت واستعداد طبعی
نقطه نظرلرندن بونلرک هر ایکسنک مجموعنه فائق
بولونان ممالکمز هنوز آلزده در .

بو دعوا می ارقام ایله ده تأیید ایدیم :

آلمانیا نک مساحت سطحیه سی ۵۴۰,۰۰۰ کیلومتره

مربعی در ؛ مجموع نفوسی الیوم ۶۵,۰۰۰,۰۰۰ [آلتش

تذوقک فرداسنده نه لره اوغرامیور ؟ بوفدا کارلغه ، بو
انسانیتکارلغه مقابل بزظلمه نه یاییورز ، خصوصیه اجدادمز
نه لریاییورلردی ؟ جسم ، کاربان سرایلره مشابه حرملرده
قادینلری تسکین مشتهیات ایچون اعداد اولونمش برسورو
کبی حبس ایدیورلر ، آنلرک روحی ، عقلی ، عرفاتی
تام معناسیله خادم ایدیورلر و یان کلوب صفالرینه باقیورلر .
دی . اسلامیت قادینلرک بو درکه بستییه هبوطلرینه
مساعد دکدر . قادینلرده آرککلر کبی مکلفینددرلر .
مقصد نبوی اوزمان خطه حجازیه ده قادین علیهنده روا
کوریلان اعتسافاته بر نهایت ویرمکدی . نظر شرعه ده قادین
هیچ بروقت منزله اسارنده دکدر . اگر او یله اولسه ،
قادین ارککلک استمتاعی ایچون تهته ایدلش بر مخلوقدن
بشقه برشیء اولماق اوزره تلقی ایدلسه ایدی اسلامیتده
بو کون بشقه احکام کورده جک ایدک . نته کیم بعض اقوام
ابتدائیه نک شرایعنده بوکا دأر مهم احکام وار : قادین
ارککلک مالیدر . آتی آلیر . صاتار . آندن استفاده ایدر .
بشقه سنه اعاره ، اجاره ، اعانه ، هبه ایدر ... خیر !
شریعت احمدیه بی اسنادادن تنزیه ایله تحیل ایدم . احکام
اسلامیه موجبنه قادین ، شمیدیکی موقعنده بولونه ماز .
قادینک پایه سی البته شمیدیکندن بلنددر .

اسلاملرک و ترکلرک یالکز قورتولملری دکل ، هر درلو
تعالیلری قادینلرینک ترفیع سویه سنه وابسته در . دنیاده
آرککلری ایلری اولوبده قادینلری کری بولنسان هیچ
برملت یوقدر . اساسی برمدیت آنجق ذوالجهتین اوله بیلیر .

ترکری و علی العموم اسلاملری اصعاد ایتمک ایستور
ایسه ک عملیاته یالکز اردودن ، دوتمادن باشلاماملی بز .
حتی ترقیاته مکتبلردن ببله بداء ایتمک طوغری دکدر .
هر شیدن اول قادینلر مزنی اصلاح ایتملی ز که آنلرده
چوجقلری ، چوجقلرده بیودکدرنده دولت وملت اصلاح
ایتسونلر . بر بنا یاییله جفی وقت چاتیدن باشلانماز . اولا
تمل قازیلیر . قادین منبای بشرک رکن رکینیدر . امید
ایدرم رساله م اخوان کرامتک مظهر مناقشه سی اولور و بو

وارد در . بو سوزدن کیمسه نك آلیناسه حق و محل
یوقدر . بو کیرلی چاشیری آره مزده بیقامه به مجبورز
و آره مزده بیقیورز .

یاشامه به عزم ایتمش و یاشامه به حق قازائمش اولان
ملتر استراحت و حتی حیات فدا ایتمه به پک قولای
حاضر بولونور . و ، شبهه سز یاشامه به حق و اقتدارك
درجه سی استراحت و حیات فدا ایتمه به درجه حاضریت
ایله متناسب در .

بز حقیقت حالده مالک اولمادیغمز یرلری غائب
ایتدك . ایوم غائب ایتمه دیکمز یرلره ایسه معنای حقیقیسیله
مالک دكلز . دیمك كه فتوحات اجرا ایتك احتیاجی
اوکنده یز : آناتولی بی فتح ایتك ، آناتولی بی اعمار
ایتك ، آناتولی بی اسكان ایتك احتیاجی اوکنده یز .
آناتولی بی فتح ایدرکن قارشیمزه قورشون ، کوله ،
میترا یوز ، شرابهل چیقما یا جاق . بومعر که ده قان و آلن
تری دكل « یین تری » دوکوله جك . « یین تری »
دوکوله دن دوکولن آلن ترندن و قاندن یر میوه آلاماق
احتمالی یوقدر .

آناتولی قارا کلق یر کیجه ایچنده در ، قمر یوق .
مشعل یوق . قیلاغوز یوق . اوئی احاطه ایدن هپ
اوچوروم در ، خسته لق در ، ظلم و تعدادر ، اولوم در .
آناتولویه اولای یر ایشیق ، یر مشعل و یرلم . ظلمت
ایچنده قفاسنه اینن ضربه نك نرهدن و نهدن کلدیکنی
آکلا سین و بوچار پمادن و چار بیلمادن نفسی وقایه ایتمه بی
بیلسین اونك اطرافنده حس ایتدیکی دائمًا تجربدر .
لا قیدلک در ، طلب در ، شدت در . حلم ایله ، اعتنا ایله ،
اکرام ایله ، مرحمت ایله محاط اولدیغنی کورسون . هر
شیدن بیقلیر ، اوصانیلیر . آناتولو اولمك دن بیقیدی فقط
بو اولمك دن بیقماق یا شاماقده به یر جاذبه و قیمت برافادی ؛
آناتولو عصر لر دن یري روم ایلی ایچین یمن ایچین اولیور ،
اولیور ، اولیور .

سویش قالی آچیلدیغنی ۱۸۶۹ سنه سندن بو کونه قادار

بش میلیون [در . هر کیلومتره مربعی اراضی به ۱۱۲
کیشی دوشیور .

بلجیقانك مساحه سطحیسی ۲۹.۴۵۶ کیلومتره
مربعیدر . مجموع نفوسی ۶.۹۰۰.۰۰۰ [آلتی میلیون
طقوز یوز بیك] در . کیلومتره باشنه ۲۳۴ کیشی
دوشیور .

(عربستان) ، (یمن) داخل اولمادیغنی حالده ایوم هنوز
ألزده بولونان آسیای عثمانی نك مساحه سطحیسی
۱.۷۶۰.۰۰۰ و بوراده کی نفوسك مقداری ۶.۹۰۰.۰۰۰
[آلتی میلیون طقوز یوز بیك] اولدیغنه نظر آ کیلومتره
مربعی باشنه یالکگز ۹ کیشی دوشیور دیمك در .
هنوز ألزده بولونان دیدم هنوز کله سنك آلتنه قالین
و مکرر برخط دقت چکیورم .

یر شیئه مالک اولماق ، او شیئی محافظه و مدافعه
ایتك و اوندن با کمال امنیت مستفید و متعم اولاییلمك در .
« مالک اولما » نك بو حقیقی معناسیله بزم نه قادار فقیر
اولدیغیمزده میدانده در .

دیمك كه بزبو « هنوز » کله سنك اوکمه قویدیغنی مدت
دوامی مشکوک و غیر معین زمانك یر ثانیه سنی بیله فوت
ایتمه به قطعاً مجبورز ، وفات ایتمه مك ، مستقل ملتر
آره سنده وفات ایتمه مك ایچین ، یر ثانیه نك بیله و یردیکی
فرصت فعالیتی فوت ایتمه به به مجبورز .

بو ، شبهه سز ، هر کسک بیله دیکی و هر کسک سویله دیکی
و فقط همان هیچ کیمسه نك مقتضاسیله عمل ایتمه دیکی
یر حقیقت در .

بو حقیقت ، شوکوندره ، حکمنی اجرا ایتمه ینلره
قارشى ، هر زمان دن زیاده ، یمان یر وضع تهدید آلمشدر .
واپور ، غرق اولورسه ، یرنجی قمارده کیلر
کوکرته یو جیلرندن داها آز معروض هلاک اولما یا جاق لرینی
دوشونسونلر . بو یرنجی قماره یو جیلرینك ایچنده ،
ثروت و موقعنی متمدن و مترقی یر مملکت و خلق
ایچنده ده قازانما به و یا محافظه ایتمه به مقتدر پک آز آدم

یعنی تقریباً قرق اوج سنه ظرفنده (یعنی)، تمام بیر بوچوق میلیون آناطولولو اولدور مشدر. بومدهش رقم (پورت سعید) ده طوتولان ایستایستیک دن آلیمشدر [*].

آناطولو اوله بیلیمک ایچین لازم کلن حیاته مالک دکدر. فداکارلق واردن اجرا اولونور. واری اولمایانک ویره بیلیمه سنه ناصل انتظار اولونور!

انسان، اولومه، هیجان ایله آتیلیر، هیجان جانده اولور، جانی اولمایانده، نیم مرده و نیم زنده بدبختلرده نه جان نده هیجان یوقدر. صیتمه دن بیتیش، ایکینجی درجه ده حتی اوچنجی درجه ده متورم افراددن بیلله، آرسلان لر کیمی دوکوشمک و اولمک بکله دک. موتک قاربشینه چیقماق ایچین تازه و تام بیر حیات ایله حیات دار اولماق لازم در. ساحورده، بیار، متورم آدم لارک حیاتلری صرف ایتدیگری بیر اتحار ایستایستیک قید ایش دکدر دینه بیلیر.

آناطولو ایچین تطبیق قطعی الزوم و یک مستعجل اولان دستور شودر:

نفرسی کیه رکبیه برکسملک. بودستوری تطبیق ایچین نملر یا بیلاجاغی بوراده تشریح و تعداده لزوم یوقدر، هر عقل سلیم صاحبک باکال سهولت تعیین واجرا ایده. بیلله چکی تدبیرلر در.

حیواناتی مثلا جنس فرسی تکثیر و اصلاح ایچین آز چوق تدبیرلر اتخاذ، تعلیم نامه لر ترتیب، مأمورلر توظیف اولوندینی حالده «تکثیر و اصلاح جنس بشر» عنوانیه قلمه آلیناچاق بیر مقاله نکل بیلله اوقونمایه نزل ایدیه مه یه چک بیر کوه زه لک عد اولونا جاغی محقق در. محصولدار فقط سکنه سز اراضیمزک احیا و اسکانی بزم اقدم و اقدس فتوحاتمزی تشکیل ایتسین.

روم ایلی ولایتلرندن بیکلرجه مأمور کلدی. بونلره

[*] (اجتهاد) ک اوچنجی سنه سنک ۳۶ نجی نومروسنده (هندستان و یمن) عنوانی مقاله مزه مراجعت بیورولمایدیر.

قانوناً معزول نظریله بیلله باقیلاماز. بونلر کیمسه نکل مسئول اولمادیغی و یا خود هرکسک مسئول اولدیغی بیر فلاکت یوزندن مأموریتلرندن آیریلدیله. بونلره حکومت طول مدت معاش ویرمه یه متحمل دکدر. هیچ بیر ایش کورمکسزین، معزولین قهوه سنده وقت کچیره رک طول مدت باد هوا معاش آلمایه بومأمورلرک انصاف و وجدانلری ده متحمل اولماسه کرکدر. مدت تدریسی اوج درت آیدن عبارت بیر مکتب تأسیس اولونسون. بومأمورلرک بومکتبه دوام ایتملری تکلیف اولونسون؛ بواوچ دورت آی ظرفنده بیرکویلوچه بیلیمه سی لازم و کویلوچه آکلاتیاماسی قابل اولان معلومات عملیه تعلیم اولونسون. مثلاً حفظ صحت، بیطرافه، اصول جدید زراعت، آشیلغنه و بوکی امور نافعه یه متعلق عملی معلومات آلیسین. بومأمورلرکویله اولماسه ده ناحیه لره داغیلسینلر. کویلولری ارشاد، ایقاظ، تعلیم ایتسینلر و آلاچاقلری معاشلری بوضورتله بحق آلسینلر. آناطولوده ۴۰,۰۰۰ قریه واردر. بونلرک هراونه بیر کیشی کیتسه دورت بیک مأمور ایشسز اولاراق ایستانبولده قالمادن و بلا مقابل خزینه دولت دن پاره آلماق عذابندن قورتولش اولور. مأمورین مبحوئه نکل قانوناً بوایشه مجبور طوتولاماید. چاقلری معلوم در. فقط قانون انصاف و حمیت بومجبوریتی بالغاً مابلغ حاصل ایتکده در.

بومأمورلر ذاتاً و قور یازار، معارف دیده ذوات درلر. بولونا چاقلری ناحیه لرده، ویا بویوچک قریه لرده منبع نور و حیات اولابیلرلر.

روم ایلی مأمورلرندن بیر قسمی ده، تحریر املاک ایشیه مشغول ایده رک مستفید اولماق واردر.

آناطولوده تحریر املاک، هیچ یوقدر دینیه بیلله چک بیر حالده در. اراضی، امیریه اراضی، خصوصیه، یک آز معین اولدیغی کیمی قرا و قصباده عینی قطعه اراضیه متعدد طاووسندلری موجود اولماق کیمی احوال غریبه بی پایان در. حاصلی روم ایلی مأمورلری همان بوایشلره

و رحم حکیمانه ایله تقرب ایتک کرکدر . ظالمده مظلومده
عینی درجهده نوره محتاجدر .

کویلور مزه ، کویلر مزه بیر آز نور ، بیر آز حیات
کوتورهلم! آمان بونی واسع بیر محبتله ، درین بیر مرحتله
وهله بویوک بیر سرعتله یاپالم!

۲۹ نیشان ۱۹۱۳ عبدالله هودت

اجتماعی و اقتصادی :

دور آنتباه

محاربه ایکی قسمدر : بری دائمی ، بری ده موقت .
موقت اولانی طوب و توفکله اجرا اولانی درکه مشائی
کوردک . دائمی اولانی - عصر حاضری اعصار سابقهده
تمیز ایدن - محاربات اقتصادیدر ، اقتصادی محاربه لرك
طوبی توفکی یوقسهده دومانسز باروت کبی مؤثردر .
خصوصیله موقت محاربه لر اوزرنده مهم بر تأثیری واردر .
خلقمز بر تأثیری پک ایی آکلامش اولمالیدرکه مغلوبیت
اخیره مز اوزرینه مصالحه مقاوله نامه سی نامیله قارا بر تمغا
وورولمان اول استهلاکات ملیه جمعیتلری تشکل ایتدیکی
کبی هر کسدهده یرلی ماله قارشی رغبت کورولمکه باشلادی .
مستهلک لرك شور غبته قارشی عجبا مستحصللر نه پیاچقلردر ؟
اونلر ایچون ایکی یول وار : « اوج : رقابت بلیه سندن
قورتولدق . مالز قناده اولسه صاتیلیور . فیشاتک
یوکسلکننده باقیورلر . هر کسده بر هیجان وار .
حسیاتک جوشقونلغندن استفاده ایدرک بر آن اول
جینمزی شیشیرهلم ! »

اگر بویله دیرلر سه وای حالزه ! بر قاچ مستحصلک
منفعته خدمت ایچون بتون مستهلک لرك متضرر اولماسی
علم اقتصاد بحق ردایددر . یرلی ماله رغبت کوسترمک
صورتیله بر خدمت وطنیه ایدن خلقمزه شو آلیش

استخدام ایتک بوصورتله اوج دورلو فائده تأمین ایتک
ممکن ولازمدر : مأمورلری ایشیزلک دن قورتارماق ،
بادهوا باره ویرمه مک ، کویلورله عملی وغایت الزم وابتدائی
معلوماتی ویرمک . ساری خسته لقلری بیلیمه مک ، طانیماق
یوزندن وقوعه کلن نفوس و حیوانات تلفاتنک مقداری
جانخراشدر . ایستانبول جوارنده یوسف اغا اسمنده
بیرذاتک ۲۰۰ رأس حیواناتندن بیر بوچوق آی ظرفده
یالکیز ۳۰ دانه قالمشدر .

بوآدمجغاز وباء بقری نك عرضلرینی و بونا قارشی
اتخاذ اولوناچاق تدبیرلری بیلیمش اولسهیدی هم یوسف
آغا هم مملکت بوتلف وهدرده زیاندن مصون قالدیدی .
اک ساده ، اک قولای حتی دکل انسانلرک مایمونلرک
بیله اوکرده بیله جکی واجرا ایده جکی تدبیرلرک معلوم
اولماسی یوزندن ، کویلورده ، یکی دوغان [۱۱ الی ۱۳ آیلق]
چوجوقلرک مقدار و فیاتی باش دوندوره جک درجهده
یوکسلکدر . تخمیننی و قیاسی بیر حساب ایله یوزده آلتیش
راده سنی بولماقدهدر [*] « رجنا من جهاد الا صغر الی
جهاد الا کبر » یعنی « کوچوک حربدن بویوک حربه کلدک »
دیمک شیمدی بزم تماماً حقمندر . کویلورلر مز ی اولدورن
خسته لقلر ، جهالتلر ، فنا عادتلر ، مملکت مز ایصنر
براقان ، اواینیقلری هجرت ، او یویانلری موته سوق ایدن
احوال واهوال ایله حرب ایده جکنز .

کویلورلر برده متغلبه نك مغلوب و مضطربیدر .
اهالی بی ازنلره وازیلن اهالی یه عینی حکمت رحیمانه

[*] بزده بونوع ایستانیتیک قطعاً یوق . طربزون
سیاحتده ولایت ، لوا ، قضا مرکز لرنده بیله بونوع دن بیر
ایستانیتیک بولامادم . و فیات وتولداک حسابی ده معلوم دکلدر .
بناء علیه بوراده کی حساب ونسبت تخمیننی اولماق ضروریدر .
طربزون ولایتنده آرادیغ بیرتلفراف خریطه سی بیله بولامادم .
طلب ورجام اوزره رینه تلفراف باشمدیری محب قدیم هاشم پک
بوخریطه بی ایلک دفعه اولاراق ترتیب و طرفه بالاخره ایصال
ایتدی . بویله شیلری آرایانلر ، صورانلر ، و بونلرک لزومی
تقدیر ایده نلر جوغلامایددر .